

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

40 שלגבי החושך נאמר 'בורא', הדבר רומז לעולם הבריאה ועולם היצירה
 41 נקרא בשם "ענן"⁸ שהוא הסתר יותר מ'חושך' סתם, ועולם
 42 העשייה נקרא בשם "ערפל" שהוא מסתיר ומחשיך יותר מ'ערפל',
 43 וזהו הפירוש הפנימי של הפסוק "ומשה נגש אל הערפל", שהוא
 44 עולם הזה החלק התחתון והנחות
 45 של עולם העשייה, "אשר שם
 46 האלקים", פירוש: שעולם
 47 העשייה נעשה נוצר ונברא בסוד
 48 השם הקדוש אלקים הקשור במידת
 49 הגבורה, שורש הצמצום וההעלם
 50 (עד-כאן-לשוננו של אדמו"ר
 51 הזקן). ועל זה כותב ה'צמח
 52 צדק' ב'הגהות' שלו על המאמר,
 53 שמה שכתב במאמר של אדמו"ר
 54 הזקן, ש"ערפל" הוא עולם
 55 העשייה, ואם כן החשך העב
 56 שלו הוא לגריעותא חושך של
 57 גירעון וחיסרון, לא משמע כן
 58 ממה שכתוב⁹ הוי' אמר
 59 לשפון בערפל והמשמעות של
 60 הפסוק היא הפוכה, היינו ש'ערפל' הוא
 61 מקום ראוי שבו ישכון ה'. ומביא
 62 גם דברי הגמרא במסכת
 63 חגיגה¹⁰, לגבי שבעת הרקיעים
 64 ושמותיהם ומה יש בכל אחד מהם
 65 ערבות שבו צדק משפט
 66 וצדקה וכו', וכסא הכבוד
 67 מלך א-ל חי רם ונשא שוכן
 68 עליהם בערבות כו', וחשך
 69 וענן וערפל מקיפין אותו,
 70 שנאמר¹¹ ישת חשך סתרו
 71 סביבותיו גו' "סוכתו חשכת מים
 72 עבי שחקים" (ופריף והגמרא
 73 שואלת) ומי איכא חשוכא קמי
 74 שמיא וכי יש חושך לפני ה',

1 בתיאור מעמד מתן תורה בפרשת השבוע, פרשת יתרו, נאמר:
 2 ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים¹, ופירש רש"י,
 3 לפנים משלש מחיצות, כלומר, משה התקרב להר סיני לא רק אל
 4 הערפל אלא כנס מבעד לשלוש מחיצות שהן חשך ענן וערפל,
 5 שנאמר² בתיאור מעמד מתן תורה
 6 בפרשת ואתחנן ויהיה הר סיני בער
 7 באש עד לב השמים חשך
 8 ענן וערפל, ערפל הוא עב
 9 הענן וכו' "שאמר לו [הקדוש-
 10 ברוך-הוא למשה רבינו] הנה אנכי בא
 11 אליך בעב הענן".

בס"ד. שבת פרשת יתרו, כ"ף
שבט, ה'תשכ"ה
(הנחה בלתי מוגה)

1 ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים,
 2 ופירש רש"י, לפנים משלש מחיצות,
 3 חשך ענן וערפל, שנאמר² ויהיה בער באש עד
 4 לב השמים חשך ענן וערפל, ערפל הוא עב
 5 הענן וכו'. ומביא ה'צמח צדק'³ בהגהותיו
 6 למאמר אדמו"ר הזקן דבור-המתחיל הזה (שלא
 7 נדפס עדין, והתקנה שיודפס בקרוב)⁴, שבספר
 8 'עמק המלך'⁵ כתב, ש'ערפל" (שהוא חשך
 9 יותר מחשך סתם, וכנ"ל שהוא עב הענן) הוא
 10 עולם העשייה [ועל-פי-זה יש לומר, ש'חשך
 11 ענן וערפל" הם ג' עולמות בריאה-יצירה-
 12 עשייה]⁶, והינו, שעולם הבריאה נקרא בשם
 13 חשך, כמו שכתוב⁷ בורא חשך, ועולם היצירה
 14 נקרא בשם "ענן"⁸, ועולם העשייה נקרא בשם
 15 "ערפל", וזהו "ומשה נגש אל הערפל", שהוא
 16 עולם הזה, "אשר שם האלקים", פירוש:
 17 שעולם העשייה נעשה בסוד אלקים (עד-כאן-
 18 לשוננו). ועל זה כותב ה'צמח צדק', שמה שכתב
 19 ש'ערפל" הוא עולם העשייה, ואם כן החשך
 20 העב שלו הוא לגריעותא, לא משמע כן ממה
 21 שכתוב⁹ הוי' אמר לשפון בערפל. ומביא גם
 22 דברי הגמרא במסכת חגיגה¹⁰, ערבות שבו צדק
 23 משפט וצדקה וכו', וכסא הכבוד מלך א-ל חי
 24 רם ונשא שוכן עליהם בערבות כו', וחשך
 25 שנאמר¹¹ ישת חשך סתרו סביבותיו גו'.

12 ומביא ה'צמח צדק'³
 13 בהגהותיו למאמר אדמו"ר
 14 הזקן דבור-המתחיל הפותח
 15 בפסוק הזה "ומשה נגש אל הערפל"
 16 (שלא נדפס עדין, והתקנה
 17 שיודפס בקרוב)⁴, שבספר
 18 'עמק המלך'⁵ מתורת הקבלה
 19 כתב, ש'ערפל" (שהוא חשך
 20 יותר מחשך סתם, וכנ"ל
 21 שהוא עב הענן, לא הסתר רגיל
 22 אלא הסתר גדול, כשם ש'עב הענן'
 23 אינו ענן רגיל אלא ענן עבה במיוחד)
 24 הוא עולם העשייה העולם
 25 התחתון ביותר מבין ארבעת העולמות
 26 הכלליים אצילות-בריאה-יצירה-עשייה
 27 [ועל-פי-זה יש לומר,
 28 ש'חשך ענן וערפל" הם ג'
 29 עולמות בריאה-יצירה-
 30 עשייה]⁶, שהם עולמות שבהם יש
 31 מציאות של נבראים הנחשבים מציאות
 32 בפני עצמה ואינם בטלים לאלוקות
 33 כביטול מוחלט כמו הספירות
 34 העליונות שבעולם באצילות, כך
 35 שבמובן מסוים יש בעולמות בריאה-
 36 יצירה-עשייה העלם והסתר על האור
 37 האלוקי והינו, שעולם הבריאה
 38 נקרא בשם חשך, כמו
 39 שכתוב⁷ בורא חשך וכיוון

(1) פרשתנו כ, יח. (2) ואתחנן ד, יא. (3) נדפס בקונטרס בפ"ע (עם הערות מכ"ק אדמו"ר שליט"א) - קה"ת תשכ"ה, ואח"כ באוה"ת פרשתנו ע' א'ח ואילך. וראה גם סה"מ תרנ"ח ס"ע קפו ואילך. רד"ה ומשה נגש אל הערפל תרפ"ב (סה"מ תרפ"ב ע' שג). (4) נדפס לאח"כ במאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה פרשתנו ע' שלו ואילך. (5) שער יז (עולם הבריאה) פי"ג. (6) ראה גם סה"מ עת"ר ס"ע רלח. (7) ישע"י מה, ז. וראה לקו"ת שה"ש ד, ג. ובכ"מ. (8) ראה גם סה"ש תש"ד ע' 79. (9) מלכים-א ח, יב. (10) יב, סע"ב ואילך. (11) תהלים יח, יב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 להיות התגלות בינה. אבל מן חכמה עצמה אין יכול לירד להשתלשל ממנה
 2 בחינת בינה. רק שורש בינה והתגלותה היא התגלות 'עתיק', בה ועל ידה
 3 נשתלשל והתגלה בהרחבה".
 4 ומדייק במאמר¹⁵, דְּצָרִיף לְהִבִּין מַה שֶּׁכָּתוּב "וּמִשָּׁה נִגְשׂ
 5 אֶל הָעֶרְפֶּל", שְׁמִיחַד עֲנִין זֶה
 6 של העלייה לבחינת 'בינה' לְמִשָּׁה
 7 דְּנִקָּא, הֵלֵא אִזּוּ (בְּמִתְּן-תּוֹרָה)
 8 הֵימְתָה הַתְּגִלוֹת אֱלֹקוֹת גְּדוּלָּה
 9 (הַתְּגִלוֹת הַעֲצָמוֹת עֲצֻמוֹתוֹ
 10 וּמְהוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ)
 11 לְכָל יִשְׂרָאֵל וְלֹא רַק לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ
 12 בְּלַבֵּד?
 13 וְגַם צָרִיף לְהִבִּין מַה שֶּׁכָּתוּב
 14 "אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים", שָׁם
 15 אֱלֹקִים דְּנִקָּא (אִף שֶׁיִּשְׁנֵם
 16 לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁמוֹת נְעֻלִים
 17 יוֹתֵר מִשָּׁם אֱלֹקִים, וְעַד לְשָׁם
 18 הַיְוִי, שֶׁהוּא שָׁם הַעֲצָם כו'¹⁶
 19 וְלֹא רַק שֶׁם שְׁמַתִּיחַס לְחִכּוּנָה אוֹ
 20 פְּעוּלָה מְסוּיִמַת), הֵלֵא בְּהַר סִינַי
 21 נִגְלָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמֵאמֵר
 22 חֲכָמֵינוּ ז"ל, כְּזֹקֵן מְלֵא רַחֲמִים¹⁷
 23 וְלִמָּה אִם כֵּן נֹזֵךְ כִּאֵן שֶׁם אֱלֹקִים
 24 שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁל מִידַת הַדִּין?
 25 (ב) וּמִמְשִׁיף בְּמֵאמְרֵי¹⁵,
 26 שֶׁתַּחֲלֶה צָרִיף לְהַקְדִּים מַהוּ
 27 הָעֲנִין וְהַחֲדוּשׁ הַמֵּיוֹתֵד דְּמִתְּן-
 28 תּוֹרָה, דְּלִכְאוּרָה, הֵלֵא
 29 הָאֲבוֹת קִיְמוּ כָּל הַתּוֹרָה קוֹדֵם
 30 שְׁנִתְּנָה¹⁸?
 31 וּבְהִגָּהַת הַעֲצָמָה צְדִק'¹⁹, כֵּתֵב
 32 שְׁמִעֲלַת אֲבָרְהָם אִף שֶׁהִיא קוֹדֵם
 33 מִתֵּן תּוֹרָה הֵימְתָה גְּדוּלָּה מְאֹד,
 34 שְׁהֵימְתָה עֲבוּדָתוֹ בְּבַחֲיַנַת
 35 רְצוּאֵי-שׁוֹב, כְּכָתוּב לְגַבִּי חַיִּית
 36 הַקְּדוּשׁ (הַמְלֵאכִים) שֶׁל הַמְרַכְבֵּה
 37 הַעֲלִינָה שֶׁהֵן רְצוּת "רְצוּא וְשׁוֹב",
 38 הֵינִי מֵצַד אַחַד "רְצוּא", תְּשׁוּקָה וְשֵׂאִיפָה לְדוּכּוֹ בַּה' בְּתַכְלִית הַדְּבִיקוּת עַד
 39 לְאִיבּוֹד הַמִּצִּיאוֹת, וּמֵצַד שֵׁנִי 'שׁוֹב' לְמַעֲמֹד וּמֵצַב שְׁבוּ יִמְלֵא אֶת תְּפִידוֹ, וְכֵן
 40 גַּם בְּעַבְדוּת ה' שֶׁל הָאָדָם לְמַטָּה, מֵצַד אַחַד "רְצוּא" וְשֵׂאִיפָה לְדוּכּוֹ בְּאֱלוֹקוֹת
 41 עַד כְּלוֹת הַנֶּפֶשׁ, וּמֵצַד שֵׁנִי 'שׁוֹב' לְמֵלֵא תְּפִידוֹ כְּנִשְׁמָה בְּגוֹף, כְּמוֹ שְׁכָתוּב

1 וְהַכְּתִיב¹² הוּא גְּלֵא עֲמִיקְתָּא גּו' וְנִהוּרָא עֲמָה שְׂרָא וְהִירִי
 2 כְּתוּב: הוּא גִילָה עֲמוּקוֹת וְגו' וְהִירִי שׁוּרָה עֲמו'. (וּמִשְׁנֵי וְהִגְמָרָא מִתְּרַצַּח)
 3 לָא קְשִׁיָּא, אִין זו קוּשִׁיא הָא זֶה, הַפְּסוּק הָאוּמֵר שִׁיעֲרַפְלִי הוּא מְקוּם שְׁבוּ
 4 שׁוֹכֵן ה', מְדַבֵּר בְּכִתְיֵי גְרָאִי הַבְּתִים הַפְּנִימִיִים, הָא הַפְּסוּק מִמְּנוּ עוֹלָה
 5 שֶׁעֲרַפֵּל הוּא חוֹשֵׁךְ וְהַסְתֵּר בְּכִתְיֵי
 6 בְרָאִי בְּתִים הַחִיצוֹנִיִים, וּפִירִישׁ
 7 רְש"י, בְּכִתְיֵי גְרָאִי - וְנִהוּרָא
 8 עֲמָה שְׂרָא.
 9 וּמְבָאֵר הַעֲצָמָה צְדִק', שְׁעֲנִין
 10 הַחוֹשֶׁף בְּכִתְיֵי בְרָאִי הַעֲדֵר הַגִּילוּי
 11 שֶׁל הָאוֹר הָאֱלוּקִי בְּתִים הַחִיצוֹנִיִים,
 12 קָאִי מְכוּון עַל בְּחִינַת הַכְּתֵר
 13 שְׁנִקְרָא יִשֶׁת חוֹשֶׁף סְתֵרוֹ,
 14 וְהַכְּתֵר נִקְרָא 'חוֹשֶׁף', כִּי פִתְרָא
 15 עֵילְאָה, בְּחִינַת 'כְּתֵר עֲלִיין'
 16 אוּכְמָא שְׁחוֹר הוּא לְגַבִּי אוֹר-
 17 אִין-סוּף¹³ שֶׁהוּא אוֹר גְּדוּל לֹא
 18 מוּגַבֵּל כֹּל.
 19 וְעַל-פִּי-זֶה מְבָאֵר הַעֲצָמָה צְדִק'
 20 בְּהִגָּהוֹת הָאֲמוּרוֹת שֶׁשֶּׁלֶּשׁ
 21 הַבְּחִינּוֹת, חוֹשֶׁף עֲנִין וְעֶרְפֶּל,
 22 הֵם כְּתֵר בְּחִינַת 'כְּתֵר עֲלִיין'
 23 שֶׁלְמַעֲלָה מִהַסְפִּירוֹת וְהוּא אוֹר אֱלוּקִי
 24 כְּלִי גְבוּל אֵךְ גַּם כּוּ בְּקִיִּים הַעֲלֵם מְסוּיִם
 25 לְגַבִּי הַאִין-סוּף' עֲצֻמוֹ (חֻשְׁף),
 26 חֲכָמָה רֵאשִׁית הַסְפִּירוֹת שֶׁהִיא
 27 מִצִּיאוֹת שִׁישׁ לֶה הַגְּדֵרָה, וְיֵשׁ בַּה'
 28 הַעֲלֵם יוֹתֵר מֵאִשֶׁר בִּכְתֵר' (עֲנִין),
 29 וּבִינָה שֶׁהִיא הַסְתַּעְפּוֹת שֶׁל הַחֲכָמָה
 30 וְבַהּ הַמִּצִּיאוֹת עוֹד יוֹתֵר מוּגַדֵּרַת
 31 (עֶרְפֶּל). וּפִירִישׁ "וּמִשָּׁה נִגְשׂ
 32 אֶל הָעֶרְפֶּל" הוּא עֲנִין עֲלִית
 33 הַתְּפִאָּרַת' הַקּוֹ הַאֲמַצְעִי בְּמִידוֹת
 34 הַעֲלִינּוֹת (בְּחִינּוֹת שֶׁל מִשָּׁה)
 35 בְּ'בִינָה' (עֶרְפֶּל), וּמָה שֶּׁכָּתוּב
 36 "אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹקִים", הֵינִי
 37 לְפִי שֶׁהַתְּגִלוֹת 'עֲתִיק' בְּחִינַת
 38 'עֲתִיק יוּמִין' (הַבְּחִינָה הַנְּעֻלִית וְהַפְּנִימִית בְּכְתֵר) הוּא בְּ'בִינָה'¹⁴
 39 (כְּמֵבּוּאֵר בְּקַבְלָה וְחִסְדוֹת, וְלְדוּגְמָה בְּתוֹרָה אוֹר' פִּרְשַׁת לְךָ-: "כִּשְׁנֹצֵר
 40 לְהַשְׁתַּלְשֵׁל הַמְדִרְגָּה [דְּנִקְוֹרַת הַחֲכָמָה] שֶׁתַּהִיָּה הַתְּחַבְּנוּת בְּהַרְחַבָּה [בְּיַתֵּן].
 41 צָרִיף שִׁיחִיה מִן מְקוֹר עֲלִיין הַגְּבוּהָ בְּיוֹתֵר מִבְּחִינַת חֲכָמָה [עֲתִיק], וְאִזּוּ יוֹכֵל

(12) דניאל ב, כב. (13) ראה תקו"ז ת"ע קרוב לסופו (קלה, ריש ע"ב). וראה לקו"ת מטות פב, א. בלק סט, א. נצבים מח, א. (14) ראה זח"ג קעח, ב. תו"א לך יא, סע"ב. (15) אוה"ת שם ע' א"ט. (16) כסף משנה הל' ע"ז פ"ב ה"ז. פרדס שער יט (שער שם בן ד'). (17) מכילתא ופירש"י עה"פ פרשתנו שם, ב. (18) יומא כה, ב. וש"נ. (19) אוה"ת שם ס"ע א"ט ואילך.

ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 באברהם אבינו ה'לוך וְנִסּוּעַ גו'20 ומבואר בחסידות שלפי הפירוש
 2 הפנימי הכתוב מתאר את ה'מסע' וההתקדמות שלו בעבודת ה', וְלִכֵּן נִתְּנָה
 3 לו' לאברהם אבינו ה'תוֹרָה, ועוד לפני מתן תורה קיים רמ"ח מְצוֹת־
 4 עֲשֵׂה וְשִׁס"ה מְצוֹת לֹא־תַעֲשֶׂה, שֶׁהֵן בְּחִינַת רְצוּא־וְשׁוּב²¹,
 5 מצוות 'עשה' - 'רצוא' ומצוות לא־
 6 תעשה - 'שוב' וְזוּהִי שִׁטָּה
 7 אַחַת, שְׁאֲבָרָהֶם זָכָה לְבַחֲינַת
 8 רְצוּא־וְשׁוּב כעבודת ה' מִצַּד
 9 שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְכָל אָדָם יוּכַל
 10 לְהַגִּיעַ לְבַחֲינַת רְצוּא־וְשׁוּב
 11 עַל־יְדֵי ה'תוֹרָה. וְשִׁטָּה
 12 שְׁנֵיָה, שֶׁהֵמְשִׁכּוֹת וּגְיָלוּ
 13 האלוקות דְּאֲבָרָהֶם מלמעלה למטה
 14 הִיוּ (בְּעֵקֶר) בְּעוֹלָמוֹת
 15 הָעֲלִיּוֹנִים ה'רוחניים, וְכַדִּי הַיּוֹת
 16 הַמְשַׁכֵּת אור־אֵין־סוֹף ה'אור
 17 האלוקי הבלי גבול גַּם לְמִטָּה ולא
 18 רק ב'רוחניות, הָרִי זֶה עַל־יְדֵי
 19 מִתְּנִי־תוֹרָה וְדַבָּר זֶה לֹא הִיָּה אֲצֵל
 20 אברהם אבינו. וּמִיּוֹבֵן, שֶׁמִּיָּה
 21 שֶׁכָּתַב בְּשִׁטָּה הַשְּׁנֵיָה, אֵינוֹ
 22 שׁוֹלָל אֵת הָאִמּוּר לְגַבִּי הַשִּׁיטָה
 23 הַרְשׁוּנָה שֶׁהֵמְשִׁכּוֹת שֶׁפִּעַל אברהם
 24 הִיוּ ב'רוחניות - אֵלָּא מוֹסִיף עַל
 25 מָה שֶׁכָּתַב בְּשִׁטָּה הַרְשׁוּנָה,
 26 וְהֵינּוּ, שֶׁעֲנִינָן זֶה גּוֹפָא עֲצֻמוֹ
 27 שֶׁלְאַחֲרֵי מִתְּנִי־תוֹרָה יֵשׁ
 28 בְּיְכוּלֵת שֶׁל עבודת ה' בְּקִיּוֹם
 29 הַמְצוּוֹת לְהַמְשִׁיף אור־אֵין־סוֹף
 30 לְמִטָּה (בְּשִׁטָּה הַשְּׁנֵיָה), הָרִי
 31 זֶה עֲנִינָן שֶׁנֶּאֱמַר וְשִׁיף לְכָל
 32 אָדָם.
 33 וּמוֹסִיף בְּהַגָּתָה ה'צִמּוּחַ
 34 צָדֵק: וְיֵשׁ שִׁטָּה שְׁלִישִׁית,
 35 עַל־דֶּרֶךְ מָה שֶׁכָּתוּב²² וְאָרָא
 36 אֵל אֲבָרָהֶם בְּאֶל־שְׂדֵי,
 37 (אֲבָל) וְשָׁמִי הָרִי לֹא נוֹדַעְתִּי
 38 לָהֶם, כִּי זֶה שֶׁהָרִי נִמְשָׁף בְּקִי
 39 עַל־יְדֵי ה'תוֹרָה וּמְצוֹת בְּנִשְׁמִיּוֹת
 40 בְּפִעֻלָּת כִּפִּי שֶׁהוּא לְאַחַר מִתְּנִי תוֹרָה,
 41 וְהֵינּוּ, שֶׁהָאֲבוֹת הַמְשִׁיכוֹ וּגְיָלוּ
 42 אֲלוּקוֹת מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה מִבְּחִינַת
- המידות העליונות חֲסֵד־גְּבוּרָה־תְּפָאֶרֶת, הֵינּוּ, שֶׁשֶׁם הָרִי מִדַּת
 חֲסֵד וְהֵינּוּ כִּפִּי שֶׁמְלוּבָשׁ בְּשֵׁם אֱלֹקִים מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁמִּשֶׁם
 עֲנִינָן הָאִמּוּר וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַמְּגִן הַהֶעֱלַם וְהִסְתַּר עַל הָאִמּוּר וְהֵינּוּ כו'²³,
 כִּפִּי שֶׁנֶּרְמַז בְּכַתּוּב "כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן ה' אֱלֹקִים" וְזוֹ הַמְשַׁכָּה שֶׁנִּמְשַׁכָּה עַל יְדֵי
 הַאֲבוֹת לְפָנַי מִתְּנִי תוֹרָה אֲבָל
 "וְשָׁמִי הָרִי", הֵינּוּ שֶׁמִּשֶׁם
 הָרִי²³, הָאִמּוּר וְהֵינּוּ שֶׁל בְּחִינַת
 אור־אֵין־סוֹף הַמְלוּבָשׁ
 בְּחֻמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר "אֲמַת", עַל
 שֶׁשֶׁבְּחִינָה זֹאת הָאִמּוּר מֵאִיר בְּמִלּוּאוֹ,
 לֹלָא הַעֲלָמוֹת וְהַסְתָּרִים, לְהִיּוֹת
 גְּיָלוּי שֶׁל הָאִמּוּר בְּדִרְגָּה נְעֻלִית בִּיּוֹר
 כִּפִּי שֶׁפּוֹלָא קָמָה כְּלָא חֲשִׁיב
 מִמֶּשׁ שֶׁהַכֵּל לְפָנָיו נִחְשָׁב מִמֶּשׁ
 כ'לֹא", כְּאִילוֹ אֵינוֹ קִיּוֹם, מוֹצִיא
 חֻמָּה מִנִּרְתָּקָה²⁴, כִּפִּי שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ
 הִיא לֹלָא 'מִגֵּן' וְנִרְתָּק' הַמְסַתֵּר זֶהוּ
 הָאִמּוּר הַנֶּעֱלָה הַזֶּה הַנִּמְשָׁף עַל־יְדֵי
 ה'תוֹרָה כו' כִּפִּי שֶׁהִיא לְאַחַר מִתְּנִי
 תוֹרָה.
 וּבְמִקּוֹם אַחֵר²⁵ מְבָאָר,
 שֶׁהָאֲבוֹת הַמְשִׁיכוֹ מִלְּמַעְלָה
 לְמִטָּה אִמּוּר אֲלוּקֵי רַק מְעוֹלָם
 הָאֲצִילוֹת, הַרְשָׁוִן וְהַנְּעִלָה מִבֵּין
 אֲרַבְעַת הַעוֹלָמוֹת שֶׁבְּסֹדֵר הַשְּׁתַלְשׁוּת'
 (שֶׁבּוֹ הָאִמּוּר יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ מִמְדְּרִיגָה
 לְמְדְרִיגָה כְּטַבְעוֹת שֶׁל שְׁלֹשֶׁת
 הָאֲחוּזוֹת זוֹ בּוֹז) וְאֵילוֹ עַל־יְדֵי
 מִתְּנִי־תוֹרָה נִמְשָׁף מִבְּחִינָה
 שֶׁלְמַעְלָה מִהַשְּׁתַלְשׁוּת, בְּחִינַת
 "כִּי לֹא אָדָם"²⁶ כו'
 שֶׁלְמַעְלָה מִבְּחִינַת 'אָדָם' שִׁישׁ לוֹ צִיּוּר
 קוּמָה' הַמְסַמֵּל אֵת סֹדֵר הַשְּׁתַלְשׁוּת.
 וּבְמִבְּאָר גַּם בְּמִאֲמָר זֶה²⁷,
 שֶׁעֲקָר עֲנִינָן מִתְּנִי־תוֹרָה הוּא
 לְהַמְשִׁיף בְּבַחֲינַת ה'תוֹרָה
 שֶׁנֶּאֱמַר "אָדָם", מְאֵין־סוֹף
 בְּרוּף־הוּא מִמֶּשׁ שֶׁלְמַעְלָה
 מִבְּחִינַת 'אָדָם'.
- בְּבַחֲינַת רְצוּא־וְשׁוּב, הָלוּךְ וְנִסּוּעַ גו'²⁰, וְלִכֵּן
 נִתְּנָה לוֹ ה'תוֹרָה, רמ"ח מְצוֹת־עֲשֵׂה וְשִׁס"ה
 מְצוֹת לֹא־תַעֲשֶׂה, שֶׁהֵן בְּחִינַת רְצוּא־וְשׁוּב²¹,
 וְזוּהִי שִׁטָּה אַחַת, שְׁאֲבָרָהֶם זָכָה לְבַחֲינַת רְצוּא־
 וְשׁוּב מִצַּד שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְכָל אָדָם יוּכַל לְהַגִּיעַ
 לְבַחֲינַת רְצוּא־וְשׁוּב עַל־יְדֵי ה'תוֹרָה. וְשִׁטָּה
 שְׁנֵיָה, שֶׁהֵמְשִׁכּוֹת דְּאֲבָרָהֶם הִיוּ (בְּעֵקֶר)
 בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְכַדִּי הַיּוֹת הַמְשַׁכֵּת אור־
 אֵין־סוֹף גַּם לְמִטָּה, הָרִי זֶה עַל־יְדֵי מִתְּנִי־תוֹרָה.
 וּמִיּוֹבֵן, שֶׁמִּיָּה שֶׁכָּתַב בְּשִׁטָּה הַשְּׁנֵיָה, אֵינוֹ שׁוֹלָל
 - אֵלָּא מוֹסִיף עַל מָה שֶׁכָּתַב בְּשִׁטָּה הַרְשׁוּנָה,
 וְהֵינּוּ, שֶׁעֲנִינָן זֶה גּוֹפָא שֶׁלְאַחֲרֵי מִתְּנִי־תוֹרָה יֵשׁ
 בְּיְכוּלֵת לְהַמְשִׁיף אור־אֵין־סוֹף לְמִטָּה (בְּשִׁטָּה
 הַשְּׁנֵיָה), הָרִי זֶה עֲנִינָן שֶׁנֶּאֱמַר וְשִׁיף לְכָל אָדָם.
 וּמוֹסִיף בְּהַגָּתָה ה'צִמּוּחַ צָדֵק: וְיֵשׁ שִׁטָּה
 שְׁלִישִׁית, עַל־דֶּרֶךְ מָה שֶׁכָּתוּב²² וְאָרָא אֵל
 אֲבָרָהֶם בְּאֶל־שְׂדֵי, (אֲבָל) וְשָׁמִי הָרִי לֹא
 נוֹדַעְתִּי לָהֶם, כִּי זֶה נִמְשָׁף רַק עַל־יְדֵי ה'תוֹרָה
 וּמְצוֹת, וְהֵינּוּ, שֶׁהָאֲבוֹת הַמְשִׁיכוֹ מִבְּחִינַת חֲסֵד־
 גְּבוּרָה־תְּפָאֶרֶת, הֵינּוּ, שֶׁשֶׁם הָרִי כִּפִּי שֶׁמְלוּבָשׁ
 בְּשֵׁם אֱלֹקִים, שֶׁמִּשֶׁם בְּתוֹךְ הַמְּגִן כו'²³, אֲבָל
 "וְשָׁמִי הָרִי", הֵינּוּ שֶׁמִּשֶׁם הָרִי²³, בְּחִינַת אור־
 אֵין־סוֹף הַמְלוּבָשׁ בְּחֻמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר "אֲמַת",
 לְהִיּוֹת גְּיָלוּי כִּפִּי שֶׁפּוֹלָא קָמָה כְּלָא חֲשִׁיב מִמֶּשׁ,
 מוֹצִיא חֻמָּה מִנִּרְתָּקָה²⁴, זֶהוּ הַנִּמְשָׁף עַל־יְדֵי
 ה'תוֹרָה כו'. וּבְמִקּוֹם אַחֵר²⁵ מְבָאָר, שֶׁהָאֲבוֹת
 הַמְשִׁיכוֹ רַק מְעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְאֵילוֹ עַל־יְדֵי
 מִתְּנִי־תוֹרָה נִמְשָׁף מִבְּחִינָה שֶׁלְמַעְלָה
 מִהַשְּׁתַלְשׁוּת, בְּחִינַת "כִּי לֹא אָדָם"²⁶ כו'.
 וּבְמִבְּאָר גַּם בְּמִאֲמָר זֶה²⁷, שֶׁעֲקָר עֲנִינָן מִתְּנִי־
 תוֹרָה הוּא לְהַמְשִׁיף בְּבַחֲינַת ה'תוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר "אָדָם", מְאֵין־סוֹף בְּרוּף־הוּא

(20) לִךְ־לֵךְ יב, ט. וראה תו"א פרשתנו עג, ד. (21) תו"א מגלת אסתר צו, ג. (22) ר"פ וראו. (23) ע"פ תהלים פד, יב. וראה תניא שער היחוד והאמונה רפ"ד. אוה"ת (יהל אור) תהלים ס"ע ש ואילך. (24) לשון חז"ל - נדרים ח, ב. (25) ראה סה"מ תרל"ב ח"א ע' קטז ואילך. תרנ"ד ע' קצו ואילך. תרע"ח ע' קסד ואילך. ועוד. (26) שמואל-א טו, כט. (27) ע' אי"ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶה גַם מֵה שֶׁעֲנִין הַתּוֹרָה הוּא גִילוי רְצוֹן הָעֲלִיּוֹן מִמֶּשׁ, 2 הַרְצוֹן עֲצֵמוּ וְלֹא רַק הַסְתַּעְפוֹת שֶׁלוֹ שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הָרְצוֹן הַפְּשוּט הַלֵּא 3 מוּגֵד שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׁכָל שִׁישׁ לוֹ תַּחֲמוּמִים וְהַגְדֵּרוֹת, וְעַל-דֶּרֶךְ 4 שֶׁמִּצְיָנוּ בְּנוֹגֵעַ לְרַבֵּי עֲקִיבָא, שֶׁהִקְבֵּה אָמַר בַּמַּעֲנָה לְשַׁלְּתוֹ 5 שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ שְׂרָאָה שֶׁהוּמָאִים 6 עֲתִידִים לְסַרוֹק אֶת בְּשָׂרוֹ שֶׁל רַבִּי 7 עֲקִיבָא בַּמַּסְרֻקוֹת שֶׁל בְּרוּל, הָאֵם 'זוֹ 8 תוֹרָה זֹה שְׂכָרָה': שְׂתוּק, כִּף עֲלָה 9 בַּמַּחֲשָׁבָה²⁸, בַּמְדִּירָגָה שֶׁמִּלְמַעְלָה 10 מִהַבְּנֵה וְהַשְּׂהָה בִּשְׂכָל, וְהָרִי אֶצֶל 11 רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה עֲנִין שֶׁהוּא 12 הַפֶּךְ הַשְּׂכָל (כְּפִי שֶׁהִקְשָׁה 13 מִשֶּׁה 'וְכִי זֹה תוֹרָה וְזוֹ 14 שְׂכָרָה'²⁸), וְהִינּוּ, שֶׁזֶּהוּ עֲנִין שֶׁאֵינוֹ 15 שֶׁאֵינוֹ מוֹשֵׁג כִּלְל בַּשְּׂכָל 16 כו'²⁹ וּמַעַם מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין 17 וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ 18 מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 19 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ 20 הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם 21 עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל 22 לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה 23 מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף 24 לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

25 וּמוּכָן, שֶׁהַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה 26 לְפִי הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית הַמִּשְׁכַּח 27 עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל בִּשְׂכָל כוֹלָל 28 גַּם אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת שֶׁלְּפָנָיו- 29 זֶה, וְהִינּוּ, שֶׁלְּאַחֲרֵי מִתְּן- 30 תּוֹרָה נִמְשָׁכַת הַבְּחִינָה 31 שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂתַלְּשׁוֹת 32 (כְּשִׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית) עַל-יְדֵי 33 כָּל אָדָם (כְּשִׁטָּה הָרְאשׁוֹנָה), 34 וּבְאֹפֶן שֶׁנִּמְשָׁף גַּם לְמִטָּה 35 (כְּשִׁטָּה הַשְּׂנִיָּה) כִּי כִּשֵּׁם 36 שֶׁהַשִּׁטָּה הַשְּׂנִיָּה לֹא חוֹלֶקֶת עַל 37 הָרְאשׁוֹנָה אֲלֵא מוֹסִיפָה עֲלֶיהָ, כִּךְ 38 הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית לֹא חוֹלֶקֶת עַל שְׁתֵּי 39 הַשִּׁטּוֹת הַקּוֹדְמוֹת אֲלֵא מוֹסִיפָה עֲלֵיהֶן. 40 (ג) וּמִמְשִׁיף בַּמֶּאֱמָרָה³⁰ חֲנוּכָּה, 41 דִּבְרוּרֵי-הַמַּחְתִּיל 'וּמִשָּׁה נִיגַשׁ אֶל הָעַרְפֵּל' לְאֲדוּמִ"ר זֹקֵן, אֶף מִהֵיכָן יִזְכָּה 42 לְזֶה הָאָדָם לְכוּחַ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְלַהֲמַשִּׁיךְ אֶלּוֹקוֹת לְמִטָּה כִּלְל הַמְּבוֹאֵר

לעיל, למרות שבאמת האדם הוא השפל שבכל הבריות, כדאיתא כמובא בגמרא³¹ מפני מה נברא אדם בערב שבת, ביום השישי לבריאת העולם, שאם תזוה דעתו עליו ויבוא לידי גאווה, אומר לו: יתוש קדמך במעשה בראשית (היננו, שאפילו יתוש האדם) שמכניס וְהִינּוּ, שֶׁזֶּהוּ עֲנִין שֶׁאֵינוֹ מוֹשֵׁג כִּלְל בַּשְּׂכָל כו'²⁹. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל, וְעַל-דֶּרֶךְ שֶׁמִּצְיָנוּ בְּנוֹגֵעַ לְרַבֵּי עֲקִיבָא, שֶׁהִקְבֵּה אָמַר: שְׂתוּק, כִּף עֲלָה בַּמַּחֲשָׁבָה²⁸, וְהָרִי אֶצֶל רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה עֲנִין שֶׁהוּא הַפֶּךְ הַשְּׂכָל (כְּפִי שֶׁהִקְשָׁה מִשֶּׁה 'וְכִי זֹה תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָה'²⁸), וְהִינּוּ, שֶׁזֶּהוּ עֲנִין שֶׁאֵינוֹ מוֹשֵׁג כִּלְל בַּשְּׂכָל כו'²⁹. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

וּמוּכָן, שֶׁהַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה לְפִי הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית הַמִּשְׁכַּח עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל בִּשְׂכָל כוֹלָל גַּם אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת שֶׁלְּפָנָיו-זֶה, וְהִינּוּ, שֶׁלְּאַחֲרֵי מִתְּן-תּוֹרָה נִמְשָׁכַת הַבְּחִינָה שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂתַלְּשׁוֹת (כְּשִׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית) עַל-יְדֵי כָּל אָדָם (כְּשִׁטָּה הָרְאשׁוֹנָה), וּבְאֹפֶן שֶׁנִּמְשָׁף גַּם לְמִטָּה (כְּשִׁטָּה הַשְּׂנִיָּה). וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל, וְעַל-דֶּרֶךְ שֶׁמִּצְיָנוּ בְּנוֹגֵעַ לְרַבֵּי עֲקִיבָא, שֶׁהִקְבֵּה אָמַר: שְׂתוּק, כִּף עֲלָה בַּמַּחֲשָׁבָה²⁸, וְהָרִי אֶצֶל רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה עֲנִין שֶׁהוּא הַפֶּךְ הַשְּׂכָל (כְּפִי שֶׁהִקְשָׁה מִשֶּׁה 'וְכִי זֹה תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָה'²⁸), וְהִינּוּ, שֶׁזֶּהוּ עֲנִין שֶׁאֵינוֹ מוֹשֵׁג כִּלְל בַּשְּׂכָל כו'²⁹. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה לְפִי הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית הַמִּשְׁכַּח עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל בִּשְׂכָל כוֹלָל גַּם אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת שֶׁלְּפָנָיו-זֶה, וְהִינּוּ, שֶׁלְּאַחֲרֵי מִתְּן-תּוֹרָה נִמְשָׁכַת הַבְּחִינָה שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂתַלְּשׁוֹת (כְּשִׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית) עַל-יְדֵי כָּל אָדָם (כְּשִׁטָּה הָרְאשׁוֹנָה), וּבְאֹפֶן שֶׁנִּמְשָׁף גַּם לְמִטָּה (כְּשִׁטָּה הַשְּׂנִיָּה). וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה לְפִי הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית הַמִּשְׁכַּח עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל בִּשְׂכָל כוֹלָל גַּם אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת שֶׁלְּפָנָיו-זֶה, וְהִינּוּ, שֶׁלְּאַחֲרֵי מִתְּן-תּוֹרָה נִמְשָׁכַת הַבְּחִינָה שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂתַלְּשׁוֹת (כְּשִׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית) עַל-יְדֵי כָּל אָדָם (כְּשִׁטָּה הָרְאשׁוֹנָה), וּבְאֹפֶן שֶׁנִּמְשָׁף גַּם לְמִטָּה (כְּשִׁטָּה הַשְּׂנִיָּה). וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה לְפִי הַשִּׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית הַמִּשְׁכַּח עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל בִּשְׂכָל כוֹלָל גַּם אֶת שְׁתֵּי הַשִּׁטּוֹת שֶׁלְּפָנָיו-זֶה, וְהִינּוּ, שֶׁלְּאַחֲרֵי מִתְּן-תּוֹרָה נִמְשָׁכַת הַבְּחִינָה שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂתַלְּשׁוֹת (כְּשִׁטָּה הַשְּׂלִישִׁית) עַל-יְדֵי כָּל אָדָם (כְּשִׁטָּה הָרְאשׁוֹנָה), וּבְאֹפֶן שֶׁנִּמְשָׁף גַּם לְמִטָּה (כְּשִׁטָּה הַשְּׂנִיָּה). וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד מֵהוֹתוֹ אִי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין וְלַהֲשִׁיג אוֹתוֹ בְּהִיגוֹן שְׂכָלִי, וְזוֹ מְדִירָגַת הַתּוֹרָה מִצֵּד עֲצֻמָּה, רְצוֹן 'פְּשׁוּט' וְנַעֲלָה מִהַשְּׂכָל הַמוּגֵד. וְזֶהוּ הַחֲדוּשׁ דְּמִתְּן-תּוֹרָה, שֶׁגַּם עֲנִין שֶׁלְּמַעְלָה מִהַשְּׂכָל לְגַמְרִי, וּמַצֵּד עֲצֵמוּ הוּא לְמַעְלָה מִהַתְּלַבְּשׁוֹת בִּשְׂכָל אֲנוּשֵׁי נִמְשָׁף לְמִטָּה בַּשְּׂכָל הָאָדָם כו'.

(28) מנחות כט, ב. (29) ראה אה"ת שם ע' א"א. (30) ע' א'טז. (31) סנהדרין לח, א. (32) גיטין נו, ב. (33) ראה תניא פכ"ד. (34) ע' א"יז ואילך. (35) ישעי' מג, ז.

ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 האלוקות ש"כבודי" הוא לשון מלבוש (כמאמר רבותינו
2 ז"ל³⁶ רבי יוחנן קארי למאני מכבודתא קורא לבגדים מכבדי
3 האדם), שהוא הבגד והלבוש אמנם מכבד את האדם אך בר כבוד גם מכסה
4 ומעלים דבר המעלים, והינו, שהקב"ה מלביש ומעלים
5 את עצמו בתוף העולמות,
6 עולם לשון העולם³⁷, וזוהי 1 ש"כבודי" הוא לשון מלבוש (כמאמר רבותינו
7 תכלית פונת הבריאה, לגלות 2 ז"ל³⁶ רבי יוחנן קארי למאני מכבודתא), שהוא
8 את האלוקות המכוסה והנסתר, כפי 3 דבר המעלים, והינו, שהקב"ה מלביש את עצמו
9 שממשיך, כמאמר רבותינו 4 בתוף העולמות, עולם לשון העולם³⁷, וזוהי
10 ז"ל³⁸ כל מה שברא הקב"ה 5 תכלית פונת הבריאה, כמאמר רבותינו ז"ל³⁸ כל
11 בעולמו לא בראו אלא 6 מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא
12 לכבודו, בבביל הלוש המכסה 7 לכבודו, הינו, כדי שתהיה העבודה לברר את
13 הינו, כדי שתהיה העבודה 8 ההעלים ולהמשיך גילוי אלקות למטה.
14 לברר את ההעלים ולהמשיך 9 ועל-פי-זוה יש להוסיף ולתוף בין שני
15 גילוי אלקות למטה (לפי 10 הפירושים בענין "הערפל אשר
16 הביאור הראשון האדם זכה למתן תורה 11 שם האלקים", הפירוש ש"ערפל" קאי על עולם
17 וניתן לו הכוח לגלות אלקות בעולם 12 העשיה (שנעשה בסוד אלקים, שזהו תכלית
18 מפני שהוא נמשך משורש גבוה ביותר 13 ההעלים שמצד שם אלקים), והפירוש ש"ערפל"
19 ולפי הביאור השני האדם זכה לכך כי 14 קאי על בחינת "ישת חשך סתרו" (כנ"ל סעיף
20 אמנם מצד עצמו הוא שפל ונחות, אבל 15 א), פי על-ידי ברור ההעלים דעולם הזה מגיעים
21 הוא נמצא למטה ועוסק בבירור 16 לבחינת ההעלים העצמי³⁹ (וזהו "אשר שם
22 ההעלים של העולם הזה ודווקא בכך 17 האלקים", ששם אלקים קאי על בחינת ההעלים
23 נשלמת הכוונה והמטרה של הבריאה). 18 העצמי⁴⁰).

19 (ד) והנה על-פי האמור לעיל, יש לומר, שגם
20 הענין ד'נגש אל הערפל אשר שם
21 האלקים" (שמההעלים הכי עליון, בחינת "ישת
22 חשך סתרו", נמשך עד להעלים היותר תחתון
23 שבעולם הזה) שיהי לכל אדם. ואף שהכתוב
24 מחלק בין כל העם למשה, כמו שכתוב ויעמד
25 העם מרחוק ומשה (לכבוד) נגש אל הערפל גו',
26 הנה גם כל העם שיהי לבחינת הערפל.
27 ובהקדים, שהמעמד ומצב ד'ויעמד העם
28 מרחוק" גופא, מורה שיש להם שיכות עם
29 הבחינה שנמצאים ברחוק מקום ממנה, פי אילו לא היו שיכים לכל לבחינה
30 זו, לא היה נופל עליהם אפילו הלשון של "עמידה מרחוק". ועוד זאת,
31 דמשמעות לשון הכתוב "ויעמד העם מרחוק ומשה נגש אל הערפל" היא,

(36) שבת קיג, א-ב. (37) ראה לקו"ת שלח לו, ד. (38) אבות ספ"ו. (39) ראה המשך תרס"ו ע' צג. סה"מ תרע"ח ע' קכה.
(40) ראה המשך תרס"ו ע' צא.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 כמבואר בתניא שם לגבי ענין היראה, ועוד זאת, ש**בְּכָל דוֹר וְדוֹר**
45 **יִוְרְדִין נִיצוֹצֵין מְנַשְׁמַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיוֹ-הַשְּׁלוֹם וּמְחַלְפֵּשִׁין**
46 **בְּגוֹף וְנֶפֶשׁ שֶׁל חֲכָמֵי הַדּוֹר, עֵינֵי הַעֲדָה, לְלַמֵּד דַּעַת אֶת**
47 **הָעַם כּו'** ובאמצעותם ענייניו של משה רבנו מגיעים בסופו של דבר אל
48 העם כולו.

49 (ה) **וְהַעֲנִין פְּזָה, דְּהִנְהָה, מִשָּׁה**
50 **עֲנִינוּ הַעִיקָרֵי תוֹרָה, שֶׁהָרִי**
51 **מִשָּׁה⁴⁴ קָבַל תוֹרָה מִסִּינַי,**
52 **מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כּו'** ו**מִסְרָה**
53 **כּו', לְכָל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד**
54 **שֶׁהַתוֹרָה נִקְרָאת עַל שְׁמוֹ שֶׁל**
55 **מִשֶּׁה רַבְּנוּ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב⁴⁵ זָכְרוּ**
56 **תּוֹרַת מִשָּׁה עֲבָדֵי⁴⁶ וּכְמוֹ-כֵן**
57 **בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁבְּכָל אֶחָד**
58 **וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא עֲנִין**
59 **לִיְמוּד הַתּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי**
60 **בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁבִּנְפִשׁוֹ שֶׁל כָּל**
61 **אֶחָד ואחד מישראל, נִמְשָׁךְ אֹר**
62 **הַתּוֹרָה והכוח להמשיך ולגלות**
63 **אלוקות על-ידי התורה (כמבואר לעיל)**
64 **גַּם בְּבְחִינַת "הָעַם" שֶׁבִּנְפִשׁוֹ**
65 **הַדְּרוֹגוֹת הַנְּמוּכוֹת בְּנִשְׁמַתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד**
66 **מִיִּשְׂרָאֵל (כְּשֵׁם שֶׁמִּשָּׁה רַבְּנוּ**
67 **נִמְשָׁךְ עֲנִין הִירָאָה וְעֲנִין הַתּוֹרָה**
68 **בְּכָל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּכָל הַמְּדַרְגּוֹת**
69 **וּבְכָל הַסּוּגִים מִ"רְאשֵׁיכֶם**
70 **שֶׁבְּטִיכֶם עַד חוֹטֵב עֲצִיף**
71 **וְשׂוֹאֵב מִיַּמִּיף"⁴⁷), וְהֵינּוּ,**
72 **שְׁלִימוּד הַתּוֹרָה נוֹתֵן פֶּתַח**
73 **וְחַיּוֹת בְּכָל עֲנִינֵי הָעֲבוֹדָה,**
74 **בְּכָל שְׂאֵר הַעֲנִינִים שֶׁבָּהֶם כָּל יְהוּדֵי**
75 **עוֹבֵד אֱת ה' הֵן בְּעֲבוּרַת הַתְּפִלָּה**
76 **וְדַאף שֶׁתְּפִלָּה קוֹדֶמַת**
77 **לְתוֹרָה, לְפִי סֵדֵר הַדְּבָרִים שֶׁל עֲבוֹדַת**
78 **הַיּוֹם וּכְמֵאֲמַר אֲבָא בְּנִימִין**
79 **שְׁבִיקֵשׁ שְׁתֵּהָא תְּפִלְתִּי סְמוּכָה**
80 **לְמִטְתִּי⁴⁸, מִיד בְּקוּמוֹ מִשְׁנַתוֹ,**
81 **וְלִיְמוּד הַתּוֹרָה הוּא לְאַחַר הַתְּפִלָּה**
82 **הִנֵּה גַּם עֲנִין זֶה גּוֹפֵא עֲצָמוֹ**
83 **שֶׁתְּפִלָּה קוֹדֶמַת לְתוֹרָה, הָרִי**

1 **שֶׁבְּתַחֲלָה לְפָנֵי שְׁמֵשׁה נִיגַשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל הִנֵּה גַּם מִשָּׁה עֲמַד יַחַד**
2 **עִם כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵרְחוֹק, וְאַחֲרֵיכֵן נִגַּשׁ מִשָּׁה אֶל**
3 **הָעֶרְפֶּל, וְשֶׂאֵר הָעַם נִשְׂאָרוֹ עַל עַמְדָּם בְּמִקּוֹם שֶׁבוֹ עַמְדוֹ קוֹדֵם**
4 **לְכֵן בִּיחַד עִם מִשֶּׁה רַבְּנוּ. וּמִזֶּה מוֹבָן, שֶׁ"מֵרְחוֹק" הוּא מְקוֹם פְּזָה**
5 **שֶׁמִּמֶּנּוּ נִגַּשׁ מִשָּׁה אֶל הָעֶרְפֶּל**
6 **וְהָרִי זֶה הוֹכַח שֶׁהַמְּקוֹם שֶׁבוֹ עַמְדוֹ בְּנֵי**
7 **יִשְׂרָאֵל קֶשֶׁר אֶל הָעֶרְפֶּל וְהַחוּוָה**
8 **נְקוּדַת-מוֹצֵא לְגַשְׁתֹּת אֶל הָעֶרְפֶּל.**
9 **וְהֵינּוּ, שְׁלֵא זֶה בְּלִבְד שְׂגָם**
10 **הַבְּחִינָה ד"מֵרְחוֹק"**
11 **כְּשֶׁלְעֲצָמָה שִׁיכַת לְבְּחִינַת**
12 **"הָעֶרְפֶּל" כִּפִּי שְׁמוּבֵן מִבִּיאֹר**
13 **הַקּוֹדֵם שֶׁעֲצַם הַעֲמִידָה כִּלְפֵי הָעֶרְפֶּל,**
14 **אִפִּילוֹ מֵרְחוֹק, מוֹכִיחָה עַל שִׁיכוֹת,**
15 **אֲלֵא עוֹד זֹאת, שֶׁהִיא הַעֲמִידָה**
16 **מֵרְחוֹק גַּם הִכְנָה שֶׁמִּמֶּנּוּ בְּאִים**
17 **לְבְּחִינַת "הָעֶרְפֶּל" אֵלָּא שֶׁבְּפוּעַל**
18 **רַק מִשֶּׁה נִיגַשׁ.**
19 **וְעוֹד הַסֵּבֵר מְדוּעַ לְמִירוֹת שֶׁהַעֲמִידָה**
20 **הִיחָה מֵרְחוֹק הִיא הוֹכַחַת עַל קֶשֶׁר**
21 **וְשִׁיכוֹת לְעֶרְפֶּל וְהוּא הָעֶקֶר,**
22 **הַסֵּבֵר זֶה הוּא הַסִּיבָה הַעִיקָרִית לְכֵן**
23 **שֶׁלֹּאמַתּוֹ שֶׁל דָּבָר כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל**
24 **הָעַם, שִׁיכִים לְבְּחִינָה זֶה שֶׁעַל-יְדֵי-**
25 **זֶה שֶׁמִּשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל,**
26 **הַמְּשִׁיךְ בְּחִינָה זֶה לְכָל בְּנֵי**
27 **יִשְׂרָאֵל, גַּם לְאֵלוֹ שֶׁהֵם**
28 **בְּבְחִינַת עִם (מְלִשׁוֹן**
29 **עוֹמְמוֹת⁴¹ שֶׁמִּשְׁמַעוֹ מִצִּיּוֹת**
30 **נִפְרַדְתּוּ בְּפָנֵי עֲצָמָה). וְכְּמוֹכֵן גַּם**
31 **מִהַמְּבָאָר בְּתַנִּיָּא⁴² בְּנוֹגַע**
32 **לְעֲנִין הִירָאָה, שֶׁפִּיּוֹן שְׁלִגְבֵי**
33 **מִשָּׁה מִילְתָּא זוֹטְרְתִי דְּבֵר קֶטֶן**
34 **הִיא⁴³, וּבִנְקַל לְהִגִּיעַ לִירָאָה ה',**
35 **כְּכַתוּב "מַה ה' אֲלֵיךְ שׂוֹאֵל מֵעַמְךָ כִּי**
36 **אִם לִירָאָה", וּמִשְׁמַעוֹת הַכְּתוּב הִיא**
37 **שֶׁהַבְּקִשָּׁה הִיא דְּבֵר קָל לְבִיצוּעַ, הָרִי**
38 **בְּגַלל שֶׁכֵּן זֶה לְגַבֵּי מִשֶּׁה שֶׁבְּרַגְלָתוֹ**
39 **אֵכָן קָל לְהִגִּיעַ לִירָאָה ה' זֶה נִעֲשֶׂה**
40 **עֲנִין שֶׁשִּׁיף וְנוֹגַע לְכָל בְּנֵי**
41 **יִשְׂרָאֵל, כִּי כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ**
42 **מִבֵּית יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בָּהּ מִבְּחִינַת**
43 **מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיוֹ-הַשְּׁלוֹם כּו'**

19 **וְעוֹד זֹאת, שֶׁבְּכָל דוֹר וְדוֹר יוֹרְדִין**
20 **נִיצוֹצֵין מְנַשְׁמַת מִשָּׁה רַבְּנוּ עֲלֵיוֹ-הַשְּׁלוֹם**
21 **וּמְחַלְפֵּשִׁין בְּגוֹף וְנֶפֶשׁ שֶׁל חֲכָמֵי הַדּוֹר, עֵינֵי**
22 **הַעֲדָה, לְלַמֵּד דַּעַת אֶת הָעַם כּו'.**
23 (ה) **וְהַעֲנִין פְּזָה, דְּהִנְהָה, מִשָּׁה עֲנִינוּ תוֹרָה,**
24 **שֶׁהָרִי מִשָּׁה⁴⁴ קָבַל תוֹרָה כּו'**
25 **וּמִסְרָה כּו' לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַד שֶׁהַתּוֹרָה**
26 **נִקְרָאת עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב⁴⁵ זָכְרוּ תּוֹרַת מִשָּׁה**
27 **עֲבָדֵי⁴⁶ וּכְמוֹ-כֵן בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד**
28 **מִיִּשְׂרָאֵל הוּא עֲנִין לִיְמוּד הַתּוֹרָה. וְעַל-יְדֵי**
29 **בְּחִינַת מִשָּׁה שֶׁבִּנְפִשׁוֹ, נִמְשָׁךְ אֹר הַתּוֹרָה גַּם**
30 **בְּבְחִינַת "הָעַם" שֶׁבִּנְפִשׁוֹ (כְּשֵׁם שֶׁמִּשָּׁה רַבְּנוּ**
31 **נִמְשָׁךְ בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִ"רְאשֵׁיכֶם שֶׁבְּטִיכֶם עַד**
32 **חוֹטֵב עֲצִיף וְשׂוֹאֵב מִיַּמִּיף"⁴⁷), וְהֵינּוּ, שְׁלִימוּד**
33 **הַתּוֹרָה נוֹתֵן פֶּתַח וְחַיּוֹת בְּכָל עֲנִינֵי הָעֲבוֹדָה, הֵן**
34 **בְּעֲבוּרַת הַתְּפִלָּה וְדַאף שֶׁתְּפִלָּה קוֹדֶמַת לְתוֹרָה, וּכְמֵאֲמַר אֲבָא בְּנִימִין שְׁתֵּהָא**
35 **תְּפִלְתִּי סְמוּכָה לְמִטְתִּי⁴⁸, הִנֵּה גַּם עֲנִין זֶה גּוֹפֵא שֶׁתְּפִלָּה קוֹדֶמַת לְתוֹרָה, הָרִי**

(41) תניא שעוהיהו"א פ"ז (פא, ב). וראה גם שה"מ תר"ס ע' ה. (42) רפמ"ב. (43) ברכות לג, ב. (44) אבות רפ"א. (45) מלאכי ג, כב. (46) שבת פט, א. (47) לשון הכתוב - ר"פ נצבים. (48) ברכות ה, ב. וראה לקו"ת ברכה צו, ב.

ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 זֶה נִלְקַח מֵהַתּוֹרָה עֲצֻמָּה, שֶׁהַתּוֹרָה מוֹרָה שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת עֲנִין
 2 הַתְּפִלָּה בְּכָלֵל, וְגַם פְּרָטִי הָעֲנִינִים בְּנוֹגַע לְאוֹפֵן הַתְּפִלָּה
 3 וְאִם כֵּן לִמְעַשֶׂה גַם הַתְּפִילָּה הַקּוֹדֶמֶת לְתוֹרָה בְּסוֹד הַזְּמַנִּים בָּאָה מֵהַתּוֹרָה וְהִיא
 4 עַל פִּי הַתּוֹרָה, וְאִין זֶה פִּלָּא שֶׁהַכּוֹחַ לְעִבּוֹדַת הַתְּפִילָּה בָּא מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה].
 5 הֵן בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת, וְעַד
 6 לְעִבּוּדָהּ ד' בְּכָל דְרָכֶיהָ
 7 דְעָהוּ"49 שֶׁהַכֹּל בָּא בְּכוּחַ הַתּוֹרָה
 8 וְעַל יְדֵי לִמּוּד הַתּוֹרָה.
 9 וְכֵּן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה (וּבְכֹל מָה
 10 שֶׁנִּמְשָׁךְ וּמִקְבֵּל כּוֹחַ מִמֶּנּוּ) צָרִיף
 11 לְהִיּוֹת הָעֲנִין ד' מִשָּׂה נִגְשׁ
 12 אֶל הָעֲרַפֵּל", שֶׁגַם בְּחִינַת
 13 'עֲרַפֵּל", יֵשֶׁת חֲשׂוֹף סְתוּוֹ, שֶׁהוּא עֲנִין הָרְצוֹן הַפְּשׁוּט
 14 שֶׁהוּא עֲנִין הָרְצוֹן הַפְּשׁוּט
 15 הַלֵּא מוּגֵדֵר שְׁלִמְעֵלָה מִהַשְּׂגָה
 16 וְהַבְּנָה שְׂכִילִית, יוֹמֵשׁ בְּלִמּוּד
 17 הַתּוֹרָה בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה.
 18 וְזֶהוּ פְּלָלוֹת הָעֲנִין דְלִמּוּד
 19 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת, שֶׁגַם הָעֲנִינִים
 20 הַחֲסִידוֹת, שֶׁגַם הָעֲנִינִים
 21 דְרִזִּין וְרִזִּין דְרִזִּין סוֹדוֹת וְסוֹדֵי
 22 סוֹדוֹת שְׁבַתוֹרָה שְׁלִמְעֵלָה
 23 מִהַשְּׂגָה, מִשְׁמַד עֲצֻמָּם הֵם נְעִלִים
 24 מִלְּבוֹא וְלֹדֶת בְּשֶׁכַל אֲנוּשֵׁי צָרִיכִים
 25 לְבֹא בְּלִמּוּד בְּאוֹפֵן שֶׁל
 26 הִבְנָה וְהַשְּׂגָה, וְכַדְּבָרֵי כ"ק
 27 אֲדָמוּר (מִהוֹרָש"ב)
 28 נִשְׁמָתוֹ-עֲדוֹן⁵⁰, שְׁלִמּוּד תּוֹרַת
 29 הַחֲסִידוֹת צָרִיף לְהִיּוֹת בְּעִיּוֹן
 30 הַשֶּׁכֶל וְהַבְּנָה וְהַשְּׂגָה בְּלִמּוּד
 31 הַסּוֹגִיּוֹת בְּגִלְיָא חֶלֶק הַנְּגַלָּה
 32 שֶׁבַתוֹרָה הַגְּמָרָא וְהַהֲלָכָה וְכוּ'.
 33 וְזֶהוּ גַם פְּלָלוֹת הָעֲנִין
 34 שְׁלִמּוּד הַתּוֹרָה צָרִיף לְהִיּוֹת
 35 בְּרִצְוֹת שְׂמִים⁵¹, וְלֹא רַק
 36 בְּלִמּוּד תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שְׂפָה
 37 מוֹדָגֵשׁ עֲנִין הַקְּדוּשָׁה כּוּ'
 38 יוֹתֵר מֵאֲשֵׁר עֲנִין הַהִבְנָה
 39 וְהַשְּׂגָה, וְאִם כֵּן מוּבֵן יוֹתֵר שְׂבַגְלָל
 40 הַקְּדוּשָׁה הַלִּמּוּד צָרִיף לְהִיּוֹת מִתּוֹךְ
 41 יְרֵאת שְׂמִים אֶלָּא גַם בַּתּוֹרָה

42 שְׂבַע־לְפָה, שְׂעָקְרָה הוּא עֲנִין הַהִבְנָה וְהַשְּׂגָה (פְּיִדוּעַ
 43 הַחֲלוּק בֵּין מְקָרָא וְקַבְלָה שְׂבַחֵם יֵשׁ עֲנִין בְּלִמּוּד גַּם לֵאלֹהֵי הַבְּנָה
 44 וְהַשְּׂגָה לְמַשְׁנָה וְתַלְמוּד⁵² שְׂבַחֵם הַהִבְנָה וְהַשְּׂגָה הֵם עֲנִין עִיקָרִי),
 45 הֵנָּה הַגֵּם שֶׁהִבְנָה וְהַשְּׂגָה קְשׁוּרָה עִם תְּנוּעָה שֶׁל הַתְּפִשְׁטוּת
 46 הַמִּצְיָאוֹת שֶׁל הָאָדָם הַלּוּמֵד, וְהַדְּבָר
 47 מְבִיא לִידֵי בִיטוּי אֶת הַמַּעֲלוֹת
 48 וְהַכִּישְׁרוֹנוֹת שְׁלוֹ, וְאֵילוּ יְרֵאת
 49 שְׂמִים פּוֹעֵלֶת תְּנוּעָה שֶׁל
 50 כִּיּוּץ הַמִּצְיָאוֹת הָאִישִׁית (הַפָּךְ
 51 הַהַתְּפִשְׁטוּת), מְכַל-מְקוֹם
 52 צָרִיף לְהִיּוֹת לִמּוּד הַתּוֹרָה
 53 בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה וְיְרֵאת
 54 שְׂמִים' - שְׂגִיחָם יַחַד, וְלֹא זֶה
 55 בְּלִבְד שֶׁהַכִּיּוּץ שְׂמִצָּד
 56 הַיְרָאָה לֹא יִפְרִיעַ לְהִבְנָה
 57 וְהַשְּׂגָה לְמִדּוֹת שֶׁלְּכַאוּרָה הַכִּיּוּץ'
 58 הִיא יְכוּל לְגַרוֹם לֶכְךָ כִּי עֲשׂוּי לְמוֹנֵעַ
 59 מֵהַכִּיּוּלוֹת וְהַכִּישְׁרוֹנוֹת לְפַעוּל
 60 וְלַהֲבַטָּא, אֶלָּא אֲדָרְבָּה, שְׂעַל-
 61 יְדֵי ה' יְרֵאת שְׂמִים' יְתוֹסֵף
 62 בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה גּוּפָא עֲצֻמָּה.
 63 וְזֶהוּ "וּמִשָּׂה נִגְשׁ אֶל
 64 הָעֲרַפֵּל", שֶׁגַם בְּחִינַת
 65 'עֲרַפֵּל', רְצוֹן פְּשׁוּט
 66 שְׁלִמְעֵלָה מִהַשְּׂכָל, הַרְצוֹן
 67 הָאֱלוּקִי הַעֲלִיּוֹן הַלֵּא מוּגֵדֵר שְׁלִמְעֵלָה
 68 מִמְּדֻרְגַת הַמּוֹחִין נִמְשָׁךְ לְמִשָּׂה,
 69 בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה, כּוֹלָל גַּם
 70 תּוֹרָה שְׂבַע־לְפָה אִף שְׁלִמּוּדָהּ
 71 הוּא מִתּוֹךְ הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה שְׂכִילִית.
 72 וְזֶהוּ גַם מִה שְׂמִצְיָנוּ הָעֲנִין
 73 ד' שְׂתוּק, כֶּף עֲלָה
 74 בְּמַחְשָׁבָה" עֲנִין הַקְּשׁוּר בְּרְצוֹן
 75 הַעֲלִיּוֹן שְׁלִמְעֵלָה מִהַמּוֹחִין וְלֹא יוֹרֵד
 76 לְהַבְּנָה וְהַשְּׂגָה כְּמוֹ שְׂאֵר עֲנִינֵי הַתּוֹרָה
 77 בְּשִׂכּוֹת לְרַבֵּי עֲקִיבָא דוּקָא
 78 (כְּנ"ל סְעִיף ב), דְּהִגָּה אֲמָרוּ

1 זֶה נִלְקַח מֵהַתּוֹרָה, שֶׁהַתּוֹרָה מוֹרָה שְׁצָרִיף לְהִיּוֹת
 2 עֲנִין הַתְּפִלָּה בְּכָלֵל, וְגַם פְּרָטִי הָעֲנִינִים בְּנוֹגַע
 3 לְאוֹפֵן הַתְּפִלָּה, הֵן בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹת, וְעַד לְעִבּוּדָהּ
 4 ד' בְּכָל דְרָכֶיהָ דְעָהוּ"49. וְכֵּן צָרִיף לְהִיּוֹת הָעֲנִין
 5 ד' מִשָּׂה נִגְשׁ אֶל הָעֲרַפֵּל", שֶׁגַם בְּחִינַת "עֲרַפֵּל",
 6 יֵשֶׁת חֲשׂוֹף סְתוּוֹ, שֶׁהוּא עֲנִין הָרְצוֹן הַפְּשׁוּט
 7 שְׁלִמְעֵלָה מִהַשְּׂגָה, יוֹמֵשׁ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה
 8 בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה. וְזֶהוּ פְּלָלוֹת הָעֲנִין דְלִמּוּד
 9 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת, שֶׁגַם הָעֲנִינִים
 10 דְרִזִּין וְרִזִּין דְרִזִּין שְׁלִמְעֵלָה מִהַשְּׂגָה, צָרִיכִים
 11 לְבֹא בְּלִמּוּד בְּאוֹפֵן שֶׁל הִבְנָה וְהַשְּׂגָה, וְכַדְּבָרֵי
 12 כ"ק אֲדָמוּר (מִהוֹרָש"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדוֹן⁵⁰,
 13 שְׁלִמּוּד תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת צָרִיף לְהִיּוֹת בְּלִמּוּד
 14 הַסּוֹגִיּוֹת בְּגִלְיָא שְׁבַתוֹרָה. וְזֶהוּ גַם פְּלָלוֹת הָעֲנִין
 15 שְׁלִמּוּד הַתּוֹרָה צָרִיף לְהִיּוֹת בְּרִצְוֹת שְׂמִים⁵¹,
 16 וְלֹא רַק בְּלִמּוּד תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שְׂפָה מוֹדָגֵשׁ
 17 עֲנִין הַקְּדוּשָׁה כּוּ' יוֹתֵר מֵאֲשֵׁר עֲנִין הַהִבְנָה
 18 וְהַשְּׂגָה, אֶלָּא גַם בַּתּוֹרָה שְׂבַע־לְפָה, שְׂעָקְרָה
 19 הוּא עֲנִין הַהִבְנָה וְהַשְּׂגָה (פְּיִדוּעַ הַחֲלוּק בֵּין
 20 מְקָרָא וְקַבְלָה לְמַשְׁנָה וְתַלְמוּד⁵²), הֵנָּה הַגֵּם
 21 שֶׁהִבְנָה וְהַשְּׂגָה קְשׁוּרָה עִם תְּנוּעָה שֶׁל
 22 הַתְּפִשְׁטוּת, וְאֵילוּ יְרֵאת שְׂמִים פּוֹעֵלֶת תְּנוּעָה
 23 שֶׁל כִּיּוּץ (הַפָּךְ הַהַתְּפִשְׁטוּת), מְכַל-מְקוֹם צָרִיף
 24 לְהִיּוֹת לִמּוּד בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה וְיְרֵאת שְׂמִים' -
 25 שְׂגִיחָם יַחַד, וְלֹא זֶה בְּלִבְד שֶׁהַכִּיּוּץ שְׂמִצָּד
 26 הַיְרָאָה לֹא יִפְרִיעַ לְהִבְנָה וְהַשְּׂגָה, אֶלָּא אֲדָרְבָּה,
 27 שְׂעַל-יְדֵי ה' יְרֵאת שְׂמִים' יְתוֹסֵף בְּהִבְנָה וְהַשְּׂגָה
 28 גּוּפָא. וְזֶהוּ "וּמִשָּׂה נִגְשׁ אֶל הָעֲרַפֵּל", שֶׁגַם
 29 בְּחִינַת 'עֲרַפֵּל', רְצוֹן פְּשׁוּט שְׁלִמְעֵלָה מִהַשְּׂכָל, נִמְשָׁךְ לְמִשָּׂה, בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה,
 30 כּוֹלָל גַּם תּוֹרָה שְׂבַע־לְפָה. וְזֶהוּ גַם מִה שְׂמִצְיָנוּ הָעֲנִין ד' שְׂתוּק, כֶּף עֲלָה
 31 בְּמַחְשָׁבָה" בְּשִׂכּוֹת לְרַבֵּי עֲקִיבָא (כְּנ"ל סְעִיף ב), דְּהִגָּה אֲמָרוּ

(49) משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. 50) הובא באג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' שסח. 51) ראה קונטרס עץ החיים פכ"ב. וראה ספר השיחות תרפ"ט ע' 75 ואילך. לקו"ש ח"ד ע' 316 ואילך. 52) ראה לקו"ת ויקרא ה, ג-ד. שה"ש ג, סע"ג ואילך. 53) סנהדרין פו, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1	רבוֹתֵינוּ ז'ל"כ ⁵³ כּוֹלְהוּ כּל הַמְשֻׁנּוֹת, הֵינּוּ כּל הַתּוֹרָה אֱלִיבָא דְרַבִּי וְעַד שֶׁהַשְּׂכָל טוֹעֵן שֶׁזְּהוּ הַפֶּךָ הַשְּׂכָל (שֶׁהָרִי זֶה הַטַּעֲנָה וְהַתְּמִיּהָה	2	עֲקִיבָא, מִתְאַיִמִים לְשִׁיטְחוֹ, הֵינּוּ
3	וְהֵינּוּ שְׂרָבִי עֲקִיבָא הוּא מְקוֹר 1 ז'ל"כ ⁵³ כּוֹלְהוּ אֱלִיבָא דְרַבִּי עֲקִיבָא, הֵינּוּ שְׂרָבִי	3	שְׂרָבִי עֲקִיבָא הוּא מְקוֹר 1 ז'ל"כ ⁵³ כּוֹלְהוּ אֱלִיבָא דְרַבִּי עֲקִיבָא, הֵינּוּ שְׂרָבִי
4	תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, שְׂעֲקָרָה 2 עֲקִיבָא הוּא מְקוֹר תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, שְׂעֲקָרָה	4	תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, שְׂעֲקָרָה 2 עֲקִיבָא הוּא מְקוֹר תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ, שְׂעֲקָרָה
5	הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה. וְאֵילוּ בְּעִנְיָן 3 הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה. וְאֵילוּ בְּעִנְיָן ד'שְׂתוֹק, כֶּף עֲלָה	5	הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה. וְאֵילוּ בְּעִנְיָן 3 הַבְּנָה וְהַשְּׂגָה. וְאֵילוּ בְּעִנְיָן ד'שְׂתוֹק, כֶּף עֲלָה
6	ד'שְׂתוֹק, כֶּף עֲלָה 4 בְּמַחְשָׁבָה" מִתְבַּטָּא הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂאִין לוֹ	6	ד'שְׂתוֹק, כֶּף עֲלָה 4 בְּמַחְשָׁבָה" מִתְבַּטָּא הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂאִין לוֹ
7	מְקוֹם בְּשֻׂכָל, וְעַד שֶׁהַשְּׂכָל טוֹעֵן שֶׁזְּהוּ הַפֶּךָ 5 מְקוֹם בְּשֻׂכָל, הֵינּוּ שֶׁהַדְּבַר לֹא בֹא	7	מְקוֹם בְּשֻׂכָל, הֵינּוּ שֶׁהַדְּבַר לֹא בֹא 5 מְקוֹם בְּשֻׂכָל, הֵינּוּ שֶׁהַדְּבַר לֹא בֹא
8	בְּשׁוּם אֹפֶן בַּהֲתַלְבְּשׁוֹת בְּשֻׂכָל, 6 הַשְּׂכָל ("זֶה תּוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה"). וְהֵינּוּ שְׂגָם	8	בְּשׁוּם אֹפֶן בַּהֲתַלְבְּשׁוֹת בְּשֻׂכָל, 6 הַשְּׂכָל ("זֶה תּוֹרָה וְזֶה שְׂכָרָה"). וְהֵינּוּ שְׂגָם
9	מִתְבַּטָּא הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂאִין 7 בְּהַבְּנָה וְהַשְּׂגָה בְּלִימּוּד תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ צְרִיף	9	מִתְבַּטָּא הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂאִין 7 בְּהַבְּנָה וְהַשְּׂגָה בְּלִימּוּד תּוֹרָה שְׂבַע־לִפְּהָ צְרִיף
10	לוֹ מְקוֹם בְּשֻׂכָל וְאִין אִפְשָׁרוֹת 8 לְהַמְשִׁיף בְּחִינַת הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂלִמְעָלָה	10	לוֹ מְקוֹם בְּשֻׂכָל וְאִין אִפְשָׁרוֹת 8 לְהַמְשִׁיף בְּחִינַת הַרְצוֹן הַפְּשׁוּט שְׂלִמְעָלָה
11	שֶׁהַשְּׂכָל הָאֲנוּשִׁי יִקְלוֹט וַיִּתְפּוֹס אוֹתוֹ, 9 מְטַעַם-וְדַעַת.	11	שֶׁהַשְּׂכָל הָאֲנוּשִׁי יִקְלוֹט וַיִּתְפּוֹס אוֹתוֹ, 9 מְטַעַם-וְדַעַת.

אגרות קודש

ב"ה, י"א שבט, ה'תשכ"ב

ברוקלין, נ. י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו.

ובעמדנו למחרת יום ההילולא השנים עשר של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל,

יהי רצון - שכהתחלת וראש פרק השנים עשר של המשך באתי לגני - שנתן כ"ק מו"ח אדמו"ר
ללמדו ביום ההסתלקות שלו - יתגלה אור א"ס למטה עד אין תכלית, ובוה יתגלה ג"כ האוצר דלמעלה,

אוצרו של ממה"מ הקב"ה, מה שהוא למעלה אין קץ, היא הבחינה דעין לא ראתה, ואשר
בשביל נצוח המלחמה,

למעלה - מלחמת הקדושה נגד הקליפה, ולמטה - מלחמת נה"א נגד נה"ב,

להכות בכורי מצרים, תוקף ועוצם המצרים וגבולים, ותוקף ועוצם הקליפה -

פותחים ונותנים האוצר ע"י שרי הפקידים שהם פקידי החיל והכוונה בזה - הם אנשי החיל,

ויהי כל זה בטוב הנראה והנגלה, וכמ"ש יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וכהבקשה ואוצרך הטוב
לנו תפתח,

ויבוא כל זה בפועל ועד למעשה, שהוא העיקר, ובמילואו באופן כדבעי ל' למיעבד - בלימוד
התורה (נגלה וחסידות) בעבודת התפלה ובקיום המצות.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן